

Pomen inovacijske dejavnosti, individualna participacija in vloga sveta delavcev

Vojko Čujovič, univ. dipl. prav.

Pomen inovacijske dejavnosti - mnenja

Samo podjetja, ki bodo uspela **spremeniti svojo organizacijsko strukturo**, tako da bodo **upoštevala interese in motivacije zaposlenih**, ki bodo **znala izkoristiti in razvijati znanja in sposobnosti zaposlenih**, si bodo v veliki meri zagotovila možnost za obstoj v novem postindustrijskem svetovnem gospodarstvu.

(Vir: dr. Dana Mesner Andolšek, Neposredna participacija – prezrta in zanemarjena)

Za uspešno delovanje organizacije ni potreben le **pretok sporočil navzdol**, temveč je za dosego uspešnosti posameznikov še bolj pomembno komuniciranje navzgor. Pri tem je spodbudno, da ni le dana možnost golega poročanja o opravljenem delu, ampak so izkazani tudi **prispevki zaposlenih k boljšemu delu, njihovo vključevanje v problematiko, pa tudi odločanje**.

(Vir: dr. Ivan Kejžar, Participativno komuniciranje na delovnem mestu)

Pomen inovacijske dejavnosti - mnenja

Pomembna oblika bogatitve dela je tudi aktiviranje inventivnosti z organizacijo sprejemanja in obravnave racionalizatorskih predlogov in z njihovim ustreznim nagrajevanjem.

Več svobode daje delavcu več možnosti za **samouresničenje**, s tem pa se bistveno zmanjša odtujenost dela.

(Vir: dr. Zdravko Kaltenekar , Strukturiranje dela kot metoda za njegovo humanizacijo)

Pomen inovacijske dejavnosti - mnenja

Poročilo o konkurenčnosti evropskega gospodarstva (Mario Draghi, 10. 9. 2024)

- **Ni razvoja brez inovacij.**
- **Evropa močno zaostaja** za ZDA in Kitajsko na področju inovacij, kar vpliva na njeno dolgoročno konkurenčnost. Evropska podjetja so leta 2021 za raziskave in razvoj (R&D) porabila približno 270 milijard evrov manj kot ameriška podjetja.
- Nujno je **izboljšati raven inovativnosti**, usposobljenosti delovne sile.
- **Z naložbami v inovacije** se bo dvignila produktivnost, ki je ključna za konkurenčnost evropskega gospodarstva.
- Evropa mora postati **prostor, kjer inovacije cvetijo**, predvsem na področju digitalnih tehnologij.
- Priložnost je tudi v **umetni inteligenci**, s katero bi Evropa odpravila svoje pomanjkljivosti na področju inovacij in produktivnosti ter obnovila svoj proizvodni potencial.

Pomen inovacijske dejavnosti - mnenja

- Evropa je na prelomni točki. Z ustreznim ukrepanjem in sodelovanjem lahko MSP postanejo **motor evropske gospodarske** rasti, ki bo temeljila na inovacijah, trajnosti in enotnem trgu. "Če bomo **delovali kot skupnost**, bomo dosegli veliko več.
- Predlaga uvedbo **posebnega pravnega statusa** za inovativna podjetja, kar bi poenostavilo postopke in omogočilo lažji inovacijski prehod ter rast in razvoj na enotnem EU trgu.
- Za **slovenska MSP** to pomeni: boljše možnosti za pridobitev **sredstev** za inovativne projekte, večjo **podporo pri širitvi** na tuje trge in **manj birokratskih ovir** pri poslovanju. Slovenska podjetja, ki se bodo osredotočila na digitalizacijo in trajnostne prakse, bodo lahko izkoristila prednosti skupnega evropskega trga in dostopa do novih virov financiranja.

Kje je Slovenija ?

Na lestvici inovativnosti članic EU (The European Innovation Scoreboard) Slovenija v skupini **zmernih inovatorok**.

Med državami članicami EU zaseda 13. mesto.

Okvirni pogoji v Sloveniji kažejo **pozitiven trend**, saj so se leta 2024 izboljšali skoraj vsi kazalniki, v poročilu navaja Evropska komisija.

Slovenija je v letu 2025 v primerjavi z letom 2024 rezultat povečala za 3,4 odstotne točke in dosega **94,7 odstotka povprečja EU**, kar jo uvršča v vrh skupine zmernih inovatorok.

„S tem trendom rasti bi se Slovenija v letu 2027 lahko umestila v skupino **močnih inovatorok**,« poudarjajo na MVZI.

Kje je Slovenija ?

Dan inovativnosti 16. 9. 2025.

138 podjetij in organizacij je prijavilo 245 inovacij. Ta podjetja skupaj ustvarijo za 18 milijard prihodkov in predstavljajo $\frac{1}{4}$ izvoza in 7,5 % slovenskega BDP-ja.

Država, skupaj z gospodarstvom, namenja 2,8% BDP za inovativno dejavnost.

Država je letos uzakonila **1% BDP za temeljne znanstvene raziskave** in **0,25 % za inovacijski del** (dve leti nazaj 0,6 %).

Predpogoj napredka so kontinuirani razpisi.

Izdatki podjetij za inovativno dejavnost dosegajo le 91 % EU povprečja. GZ predlaga davčno razbremenitev raziskovalcev

PREJEMNIKI ZLATIH NACIONALNIH PRIZNANJ GZS ZA INOVACIJE

<u>Roto d.o.o.</u>	Motorni čoln <u>Hydra 530</u>
<u>SIJ Acroni d.o.o.</u>	Razvoj nerjavnega jekla XM-19 za fuzijski reaktor – tehnologijo prihodnosti
<u>Tab systems d.d.</u>	SMARTI <u>iCon</u>
<u>Iskra Pio d.o.o.</u>	<u>JetLoad steri Isolator</u>
Krka d. d., tovarna zdravil, Novo mesto	Z napredno tehnologijo do dvojnega učinka zdravljenja
<u>Steklarna Hrastnik d.o.o., Kemijski inštitut</u>	Hibridna regenerativna steklarska peč
<u>Impol 2000 d.d.</u>	Trajnostno in ekonomsko učinkovita Al-Mg zlitina
<u>Microbium, napredne tehnologije, d.o.o.</u>	<u>Microbium® MPN Analyser PRO</u>
<u>Novartis farmacevtska proizvodnja d.o.o.</u>	Stabilnostni časovni stroj za biološka zdravila
KEKO-OPREMA D.O.O. (KEKO EQUIPMENT)	<u>Carrier film based tape coater CAM-H1105</u>

PREJEMNIK NACIONALNEGA PRIZNANJA ZA INOVACIJSKI IZZIV

<u>Stroka produkt d.o.o.</u>	<u>WeFeelFootball</u>
-------------------------------------	------------------------------

Individualna (neposredna) participacija, inovativnost in vloga SD

(povzeto po dr. Elizabeta Zirnstein)

Inovativnost kot konkurenčna prednost

Temeljno vprašanje ni več, ali inovirati ali ne, temveč v kateri smeri in kako hitro. Raziskave kažejo, da so slovenska podjetja najbolj inovativna v optimizaciji procesov ter v zmanjševanju stroškov, zelo slabi pa smo pri radikalnih inovacijah.

Glede na inovacijski »naboj« lahko inovacije razdelimo v:

- **radikalne**, ki pomenijo tehnološki preboj, se odvijajo predvsem v razvojnih in raziskovalnih oddelkih podjetij,
- **postopne**, kjer gre za postopno doseganje izboljšav in s tem višje dodane vrednosti, in so običajno rezultat množične inovacijske dejavnosti, v kateri sodelujejo vsi zaposleni s prijavljanjem malih izboljšav.

Individualna (neposredna) participacija, inovativnost in vloga SD

(povzeto po dr. Elizabeta Zirnstein)

Ustvarjalnost kot izvir inovativnosti

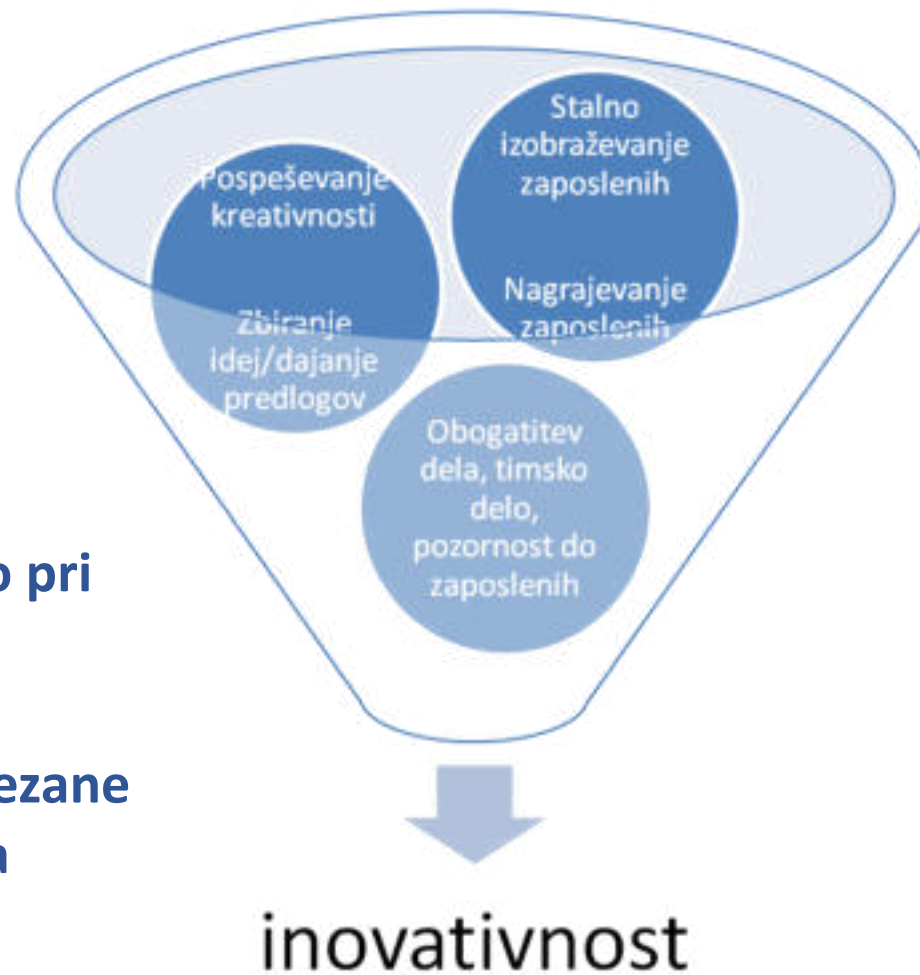
Ključna elementa vsake inovacije sta torej **novost** in **uporabnost**. Izdelek, storitev ali postopek mora biti nov ali izboljššan za podjetje, ni pa nujno, da gre za popolno novost na svetovni ravni. **Ustvarjalnost** je plod in rezultat človekovega intelekta. Stroji in naprave ne morejo biti inovativni, **inovativnost je odvisna predvsem in samo od zaposlenih**. Inovativni zaposleni pri svojem delu uporabljajo ne samo roke, pač pa tudi **glavo**.

Inovacije zahtevajo premik miselne naravnosti zaposlenih!!!

Individualna (neposredna) participacija, inovativnost in vloga SD

(povzeto po dr. Elizabeta Zirnstein)

Oblike individualne participacije:

Sestavine v liju so pri pospeševanju kreativnosti medsebojno povezane in vplivajo ena na drugo.

Individualna (neposredna) participacija, inovativnost in vloga SD

(povzeto po dr. Elizabeta Zirnstein)

Vloga sveta delavcev pri razvoju oblik individualne participacije

Vodstvo podjetja je odgovorno za zastavljanje poslanstva, vizije in ciljev, zavezanih k inovativnosti. **Svet delavcev, predstavlja most med vodstvom in delavci, lahko vodstvo opozori na pomen individualne participacije za inovativnost v podjetju ter na pozitivne učinke (množične) inovativne dejavnosti v podjetju, če se tega zaveda.**

Pri uvajanju individualne participacije mora biti **zaposlenim predstavljeno, kaj bodo imeli od tega. Pri individualni participaciji izhajamo iz posameznika in njegovih potreb in interesov, ki se nanašajo na njegove delovne pogoje, delovno okolje ipd.**

Potrebe podjetja in ljudi

Kategorije potreb po Maslowu se delijo na pet glavnih področij:

1. Fiziološke potrebe:

- Človek: Hrana, kisik, voda, spanje, seks itn.
- **Podjetje:** Denarni tok in financiranje (obstoj)

2. Potreba po varnosti:

- Človek: fizični, materialni, čustveni, zdravstveni itn.
- **Podjetje:** Kompetenca (varnost), prednost pred drugimi merjena v inovativnosti in znanju.

3. Socialne potrebe:

- Človek: Pripadnost in ljubezen, prijateljstvo, intimnost
- **Podjetje:** Partnerji in človeški viri – zaposleni, kultura podjetja in partnerska mreža

Potrebe podjetja in ljudi

4. Ugled in samospoštovanje

Človek: Ugled in samospoštovanje

Podjetje: Blagovna znamka (ugled)

5. Samoaktualizacija

Človek: Udejanjanje posameznikovih lastnih potreb in potencialov ter duhovne, etične in estetske potrebe

Podjetje: Vizija in poslanstvo – želja po spreminjanju sveta na boljše in potem še družbena odgovornost.

Individualna (neposredna) participacija, inovativnost in vloga SD

Nagrajevanje inovativnosti – vezni člen med individualno in kolektivno participacijo

Kriteriji za nagrajevanje

Najvišja stopnja kolektivne participacije je soodločanje s soglasjem. Po 95. členu ZSDU mora delodajalec pridobiti **soglasje k sprejemu kriterije za nagrajevanje** inovacijske dejavnosti.

Bistveno je, da svet delavcev **zna predstaviti** in z argumenti prepričati vodstvo o vzajemnih **koristih in prednosti**, ki jih tovrstna dejavnost prinaša tako delavcem kot delodajalcem. Ne gre le za **neposredne ekonomske učinke** koristnih predlogov ali inovacij, gre tudi za **učinkovit kadrovski ukrep**, ki prinaša dvig **samopodobe** delavcev, uspešno izvajanje **timskega dela**, večjo **pripadnost** zaposlenih, dvig **zadovoljstva** pri delu, kar posledično pomeni njihov odgovornejši odnos do **kakovosti** in večjo **samoiniciativnost** zaposlenih. Vse to pa bistveno vpliva na uspešnost in konkurenčnost podjetja.